

ВІДГУК

офіційного опонента –доктора юридичних наук, професора
Манжули Андрія Анатолійовича на дисертацію Червяк Сергія Ігоровича
на тему: «Адміністративно-правові засади формування та реалізації
державної політики у сфері охорони здоров'я», подану на здобуття
наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 –
адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

1. Ступінь актуальності обраної теми

Формування та реалізація державної політики у сфері охорони здоров'я є надзвичайно важливою складовою забезпечення благополуччя нації та стійкого розвитку суспільства. В умовах глобальних викликів, таких як пандемії, екологічні кризи та соціально-економічні нерівності, ефективна система охорони здоров'я стає ключовим фактором забезпечення стабільності та процвітання держави. Без належної уваги до здоров'я населення, всі інші сфери державного управління можуть стати менш ефективними.

Однією з основних проблем у цій сфері є нерівномірний доступ до медичних послуг. Незважаючи на зусилля держави, мешканці віддалених та сільських районів часто залишаються без належної медичної допомоги. Це призводить до зниження якості життя цих громад та підвищення рівня захворюваності. Державна політика повинна спрямовуватися на створення умов для рівного доступу до медичних послуг для всіх громадян, незалежно від їх місця проживання.

Ще однією важливою проблемою є фінансування охорони здоров'я. Нестача бюджетних коштів та неефективний розподіл наявних ресурсів створюють перешкоди для розвитку медичної галузі. Інвестиції у здоров'я населення мають бути пріоритетом державної політики, адже здорове населення – це основа економічного розвитку та соціальної стабільності. Державні програми та ініціативи повинні бути спрямовані на збільшення фінансування медичної галузі та забезпечення ефективного використання ресурсів. Інтеграція сучасних технологій у систему охорони здоров'я є ще одним важливим аспектом державної політики. Розвиток телемедицини, впровадження електронних медичних записів та використання інноваційних

медичних технологій можуть значно підвищити якість та доступність медичних послуг. Держава повинна сприяти впровадженню інновацій та підтримувати розвиток медичних технологій, що дозволить покращити якість життя населення та забезпечити високий рівень медичного обслуговування.

Таким чином, державна політика у сфері охорони здоров'я повинна бути спрямована на вирішення ключових проблем та створення умов для сталого розвитку медичної галузі. Забезпечення рівного доступу до медичних послуг, належного фінансування та впровадження сучасних технологій є основними напрямками, що потребують уваги з боку держави. Лише комплексний підхід та ефективне управління дозволять досягти високих стандартів охорони здоров'я та забезпечити благополуччя всього населення. Відповідно, актуальність наукового дослідження Червяк Сергія Ігоровича на тему: «Адміністративно-правові засади формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я» є абсолютно обґрунтованою.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх новизна

Дисертаційна праця відзначається системним підходом до об'єкта дослідження, і її структура включає в себе вступ, три розділи, висновки, а також список використаних джерел і додатків. Ця структура повністю відповідає поставленим цілям і завданням дослідження, що дозволяє систематично розглядати всі визначені автором проблеми. Переконливість висловлених положень у дисертації підтверджується критичним аналізом наявних літературних джерел у галузі юридичного та методологічного спрямувань.

Слід відзначити обґрунтованість наведених дисертантом висновків, які базуються на грамотному використанні сукупності методів і прийомів наукового пізнання.

Відповідною гарантією достовірності та теоретичної обґрунтованості наукових положень висновків та рекомендацій, сформульованих автором є вірно поставлена мета та завдання дослідження, логіка викладеного матеріалу. Мета дисертаційної роботи полягала в тому, щоб на основі комплексного аналізу адміністративно-правових засад формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я визначити ефективні механізми правового регулювання, що сприяють підвищенню якості медичних послуг, забезпеченню доступності охорони здоров'я для всіх верств населення, а також розробити рекомендації щодо удосконалення адміністративного законодавства та практики його застосування для покращення управління системою охорони здоров'я в Україні. Виходячи з аналізу основної частини дисертації, мета дисертаційної роботи в ході виконання дослідження була досягнута, а дисертація є завершеною науковою кваліфікаційною працею.

Структура дисертаційної роботи дозволила автору повно охопити предмет дисертаційного дослідження.

Нормативну основу дисертації становить Конституція України, Основи законодавства України про охорону здоров'я, закони України «Про систему громадського здоров'я», «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення», «Про екстрену медичну допомогу», «Про психіатричну допомогу», «Про захист населення від інфекційних хвороб», «Про лікарські засоби», «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори», «Про підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості», «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні», інші нормативно-правові акти.

Інформаційну та емпіричну базу дослідження становлять офіційні звіти та статистика Міністерства охорони здоров'я України та Національної служби здоров'я України, звіти громадських та міжнародних організацій про стан здоров'я населення, медичну інфраструктуру та кадрове забезпечення.

Справляє позитивне враження джерельна база роботи, крім того, включені до списку використаної літератури, насамперед міжнародної та

зарубіжної, свідчать про ґрунтовне опрацювання проблеми, і високий рівень наукової підготовки автора, його наукову зрілість.

У вступі обґрунтовано актуальність обраної теми дисертації, розглянуто її зв'язок із науковими програмами, планами, темами та грантами, описано мету та завдання роботи, визначено об'єкт і предмет дослідження, представлено методи проведення наукового дослідження, висвітлено наукову новизну та практичне значення отриманих результатів, надано інформацію про апробацію матеріалів дослідження, структуру та обсяг роботи.

Розділ 1 «Загальна характеристика формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я» має чотири підрозділи, у яких розкрито сутність, завдання, принципи, нормативно-правові засади та суб'єкти формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я.

Розділ 2 «Основні напрямки формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я» має три підрозділи, у яких розкрито особливості реалізації окремих видів медичної допомоги.

Розділ 3 «Шляхи удосконалення формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я» має два підрозділи, у яких здійснено компаративістичний аналіз та сформовано напрямки вдосконалення законодавства у сфері державної політики у сфері охорони здоров'я в Україні.

Завершується робота досить розгорнутими висновками, у яких на основі комплексного аналізу адміністративно-правових засад формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я визначено ефективні механізми правового регулювання, що сприяють підвищенню якості медичних послуг, забезпеченню доступності охорони здоров'я для всіх верств населення, а також розроблено рекомендації щодо удосконалення адміністративного законодавства та практики його застосування для покращення управління системою охорони здоров'я в Україні.

3. Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій

Оцінюючи найважливіші здобутки дисертаційного дослідження, варто вказати, що дисертаційна робота за характером і змістом розкритих питань є новітнім комплексним дослідженням адміністративно-правових засад формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я в Україні в умовах трансформаційних політико-соціальних, економічних та екологічних змін і викликів. В результаті здійсненого дослідження запропоновано низку висновків, пропозицій та рекомендацій щодо розвитку адміністративного законодавства в частині удосконалення механізмів формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я.

Ознайомлення із науковим дослідженням дає підстави стверджувати, що основні положення і висновки, які виносяться здобувачем на захист, мають відповідний, високий ступінь наукової новизни.

Дисертаційне дослідження має обґрунтовані та достовірні наукові висновки, які доповнюють існуючі позиції науковців або по-новому надають вирішення існуючих проблем, що виникають у сфері забезпечення права на охорону здоров'я в Україні. Елементи наукової новизни сформульовані коректно, їх кількість та кваліфікаційні ознаки відповідають нормативним вимогам.

4. Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що їх використовують та надалі може бути використано в:

– науково-дослідній сфері – щодо концептуального розроблення адміністративно-правових засад формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я;

– правотворчій сфері – для реформування адміністративного законодавства в частині удосконалення механізмів формування та реалізації державної у сфері охорони здоров'я;

– правозастосовній сфері – для оптимізації діяльності системи суб'єктів формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я;

– освітньому процесі – щодо викладання та розробки навчальних посібників, підручників та методичних матеріалів.

Отже, дисертаційна робота може служити теоретичною основою для проведення науково-прикладних досліджень у галузі охорони здоров'я України. Висновки та рекомендації, які були розроблені автором, можуть бути враховані при удосконаленні чинного національного законодавства.

5. Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації

Основні положення та результати дисертації висвітлено у 7 наукових статтях, а також у 3 тезах доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях.

Таке представлення результатів наукової роботи є достатнім. Кількість публікацій, обсяг, якість, повнота висвітлення результатів та розкриття змісту дисертації відповідає вимогам МОН України. Зазначені публікації повною мірою висвітлюють основні наукові положення дисертації.

Спрямованість науково-практичних конференцій, де відбувалася апробація дисертаційного дослідження, характер статей дисертанта, в яких відображено положення дисертації і результати проведених досліджень, повною мірою вказують, що дисертація пройшла належну апробацію та є самостійною науковою працею, що має завершений характер.

Ознайомлення з текстом дисертації дає підстави стверджувати, що за структурою та змістом робота відповідає вимогам, що ставляться МОН

України. У тексті роботи відображено основні положення, зміст, результати і висновки здійсненого наукового дослідження.

6. Питання для дискусійного обговорення та недоліки дисертаційної роботи щодо її змісту та оформлення

Однак, дисертація має свої недоліки та певні суперечливі положення, які вимагають додаткових пояснень та уточнень.

1. Формуючи наукову новизну, автором удосконалено наукове розуміння державної політики у сфері охорони здоров'я як об'єкту адміністративно-правового регулювання, що тлумачиться як сукупність узгоджених та системних заходів, прийнятих на загальнодержавному рівні. Однак, не зовсім правильною є позиція щодо загальнодержавного рівня, адже у цій сфері державна політика реалізується також на регіональному, місцевому, про що не вказує автор.

2. Деякі висновки у підрозділі 1.2 (стосовно напрямків формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я) більш логічно було б перенести до підрозділу 3.2, адже у них розкрито авторську позицію стосовно вдосконалення законодавчої бази як ключового аспекту реформування системи охорони здоров'я.

3. Здобувачем недостатньо уваги приділено правовому статусу Міністерства цифрової трансформації України, адже окремим напрямком вдосконалення аналізованої сфери автором запропоновано саме діджиталізацію та електронне управління охороною здоров'я.

4. У підрозділі 1.4 «Система суб'єктів формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я» автором запропонована класифікація суб'єктів формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я в Україні, до яких віднесено суб'єктів, що сприяють формуванню та реалізації державної політики (Служба безпеки України, Бюро економічної

безпеки, Національне антикорупційне бюро України тощо), однак статус цих суб'єктів в площині аналізованих правовідносин не розкрито автором.

5. У роботі замало авторських висновків щодо міжнародного або загальноєвропейського досвіду формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я.

Вказані вище зауваження, що у певній мірі виражені у вигляді рекомендацій, не впливають на загальний позитивний висновок щодо якості виконаної дисертації.

7. Загальні висновки

Теоретичні висновки та наукові положення, які містяться в дисертаційній роботі Червяк Сергія Ігоровича на тему «Адміністративно-правові засади формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я», характеризуються єдністю змісту і свідчать про особистий внесок автора в галузь юридичної науки. Удалий та логічно структурований підхід до вивчення проблем, їх актуальність, розумне співвідношення теоретичних концепцій та прикладів з практики, чіткість викладу матеріалу, аргументованість наукових висновків і узагальнень свідчать про значний науковий рівень проведеного дослідження та його практичне значення.

Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження. Актуальність обраної теми дисертації, ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, новизна та повнота викладу в опублікованих працях повністю відповідають вимогам МОН України.

Основні висновки та положення роботи сформульовані автором особисто, на основі власних досліджень та практичного досвіду роботи. Матеріал дослідження викладено комплексно, логічно правильно та послідовно, що дозволило здобувачу розкрити зміст обраної теми дослідження та у повному обсязі вирішити поставлені задачі. Автором дотримано норми законодавства

про авторське право і суміжні права та надано достовірну інформацію про результати наукової діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Отже, дисертаційне дослідження Червяк Сергія Ігоровича на тему «Адміністративно-правові засади формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я» виконане на належному науково-теоретичному рівні, є актуальною науковою працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані висновки, які вирішують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для науки адміністративного права, та відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України, що пред'являються до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, заслуговує на високу оцінку, а дисертант – Червяк Сергій Ігорович заслуговує на присудження йому наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент –

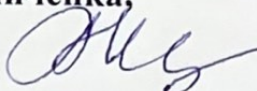
Професор кафедри права

та правоохоронної діяльності

Центральноукраїнського державного

університету імені Володимира Винниченка,

доктор юридичних наук, професор

 Андрій МАНЖУЛА

Підпис засвідчую

Проректор з наукової роботи

Центральноукраїнського державного

університету імені Володимира Винниченка,

доктор психологічних наук, професор

Лілія КЛОЧЕК